

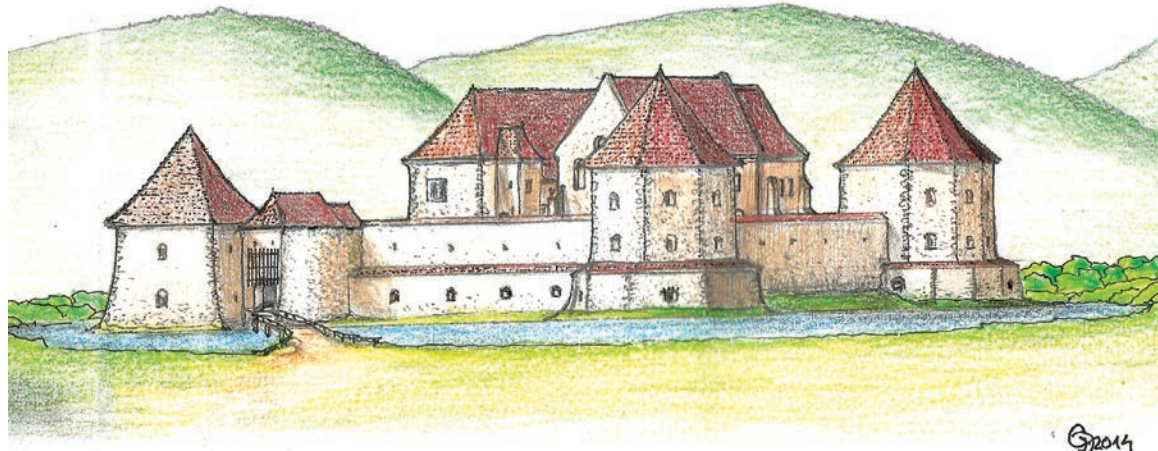
próza

IDEGEN

A kamera a kékinges férfira fókuszál. Kissé remeg, inog a kéz, amint megpróbálja keretben tartani a meglehetősen gyorsan mozgó embert, hiszen messziről történik a vétel: legalább öt-száz méter a távolság az amúgy is kétes minőségű kamera és a kibontakozó történet között. A férfi egy keskeny, itt-ott növényekkel tarkított kőomlason bukácsol lefelé.

A kőomlást két oldalról meredek sziklatömbök fogják körül. A sziklák fölött és előtt madárjakok, különféle, a tenger közelségét kedvelő fajok repkednek, keríngenek laza összevisszaságban. Valószínűleg a két oldalt hosszan elnyúló sziklafal repedéseiben fészkelnek. Most a kamera távolít, és rájövünk, hogy egy emberek által lakatlan tengerparton történik a filmezés, egészen a víz széléről, és a kőomlás, amelyen a kék inges lefele bukácsol, egy keskeny párkányon véget ér: a párkány alatt megnyílik a mélység, minden oldalról meredek sziklafalak következnek egészen a hozzávetőleg száz méter mélyen levő, nagy kőtömbökkel kirakott fenéig, ahonnan most éppen visszahúzódott a tenger addig a pontig, ahol a kamerát tartó ember áll. Apály van. A háttérből behallatszik a tenger morajlása.

Az elején nem is értjük, mi történik. Az tűnik fel rögtön, hogy az az ereszkedő ember mondhatni szinte elővigyázatlan ugrásokkal jön lefele azon a mindjárt véget érő lejtőn, mindjárt megbotlik, és legurul – fut át rajtunk a felismerés –, mozgása valamiféle lemondást tükröz, szinte kétségbeesést, ha lehet így mondani, mintha menekülne valaki vagy valami elől, de az ég és a szikla határvonalán, ahonnan pár másodperccel ezelőtt elindulhatott, nem látni semmit, nem töri meg egyetlen árnyék sem a felhőtlen határtalanságot. Amúgy meg nem derül ki, hogy kora reggel van-e, délután vagy

A székelyudvarhelyi Székely Támadt-vár

alkonyat. Nem tudjuk, mikor történik mindez, egyféle saját ideje van az eseménynek, zárt egységet alkot, akár azt is fel lehetne tételezni, hogy itt kezdődik, és itt ér véget az idő, ezelőtt sincs semmi, mint ahogy a végkifejlet után sem lesz semmi.

A kék inges el-elesik, hosszú métereket csúszik az oldalán a kőtörmelékben, kezével támasztja magát, majd ismét talpra áll, hogy továbbfolytatódjon torokszorító ereszkedése az ismeretlenbe. De az is megtörténhet, hogy ez az ember ismeri a terepet, tudja nagyon jól, minek az irányába ereszkedik. A bizonytalan kezekben tartott kamera és a nagy távolság miatt néha elveszítjük, kicsúszik a keretből, ilyenkor az objektív kapkodva, kétségbeesetten keresi, távolít, és amikor ismét fókuszba kerül, visszazoomol, hogy minél közelebb lehessünk.

Egyre jobban gyökeret ver bennünk a sejtés, hogy ennek az embernek esze ágában sincs visszamászni a meredek kőomlason, mert ez egyfajta végső és visszavonhatatlan ereszkedés,

innen nincs semmiféle visszaút. A kamera többször is előreszalad azon az útvonalon, amelyet a kék ingesnek meg kell még tennie, azaz amit még relatív biztonságban megtehet, amely után a semmi következik, az ember fizikai lehetőségeinek végső határa, a függőleges sziklafal. Kavicsok, nagyobb kövek gurulnak emberünk talpa alá, és hullnak a kereten kívüli ismeretlenségbe. Lassan bekövetkezik az elkerülhetetlen: a két oldalon lefele szaladó sziklák összeszűkülnek, összeérnek egy néhány méteres párkányt alkotva. A kék inges odaér, talpa alól nagyobb sziklatömb válik ki és zuhan a mélybe. Most tántorogva megáll, lassan megszűnik potyogni lába alól a törmelék, megtámaszkodik a mögötte levő kövekbe, visszanéz oda, ahonnan jött, felfelé, de látzik, hogy ez csak önkéntelen mozdulat, reflex, nincs többé köze ahhoz az irányhoz, majd figyelmét ismét a lennebb jutás lehetőségei kötik le. De lennebb jutni ebben a formában nem lehet, és ez a tény lassan tudatosul benne, ahogy kissé megpihen a

kimerítő ereszkedésben. Mintha lehetőségeit mérlegelné, nyújtott nyakkal néz lefelé, egyik lába picit előbbre van, bal kezével támasztja a mellette lefutó sziklafalat. Néha előre billen, azt hinnénk, már-már leugrik, vagy letántorodik a mélybe, mintha egyféle elváltozott tudatállapotban lenne, mozgása nem koherens, valahogyan furcsa és idegen, aztán ismét egyenesen áll, most nincs közvetlen veszélyben. Nagyon hosszú másodpercek telnek el így. A kamera kegyetlenül rajta. Nincs más mit tenni, mint feszülten figyelni, milyen döntést hoz az ismeretlen. Már az is felér egy csodával, hogy eddig leért épen azon az igen meredek kőomlason, és nem zuhant a mélybe. Számunkra a legzavaróbb az, hogy nem ismerjük a szándékát, eddigi életét, hogy miért is vagyunk, azaz van ebben a szituációban. De lehet, hogy nem is akarunk tudni semmit erről az emberről, csak épp tiszta véletlenül kerültünk ebbe a helyzetbe, hogy biztonságos távolból figyelhessük őt, akinek lehet, hogy ezek az utolsó

pillanatai ebben az árnyékvilágban. És nem tudunk már máshova nézni. Mi is ugyanannyira részesei vagyunk ennek a végkifejletnek, mint maga a kék inges ember. Esetleg, ha a kamerán keresztül nézzük, miképpen zúzza magát halálra, talán nem lesz annyira félelmetes, annyira döbbenetes és iszonyú, nem lesznek akkorák a kérdőjelek, hogy miért és hogyan is kerülhet valaki ehhez hasonló helyzetbe. Végül is azt sem tudjuk, hol vagyunk, mi van a képkereten kívül. Beleébredtünk ebbe a homályos, nedves, tengerzúgásos világba. Lehetünk bármelyik pontján a földnek. Lehetünk bárkik: magyarok, ukránok, dél-afrikaiak, svédek. Itt most kövek vannak, a tenger zúgása van, amit képtelenek vagyunk túlkibálni. És a kövekkel szemben ott a törékeny ember. És mindezekkel szemben ott vagyunk tehetetlenül mi, a nézők. Azt kívánjuk, bárcsak sose pillantottuk volna meg ezt a pixeles, remegő keretet. Hiszen tudjuk, mi következik. Arcunkat kissé felre is fordítjuk, hátha nem is létezik az, amit nem látunk, amire nem figyelünk. A kék inges előre dobja magát. Nem is dobja, talán csak összecsiklik erőtlenség, bizonytalanul, tehetetlenül annak a rémületétől, hogy ez a döntés mennyire valóságos és visszavonhatatlan. Leírhatatlanul idegen, szinte nem is evilági a lefele sodródó test a vízvájta sziklák háttérével, amint magukhoz veszik az annyira ismerős, mégis ismeretlen erőket. Bábuként pörög lefelé, időnként nekicsapódik egy-egy kiálló szirtnek. A kamera nem tudja követni. Kihull a keretből, nincs többé. A madarak zavartalanul keringenek a sziklák fölött. A tenger morajlik a háttérben, elnyomva minden hangot. A pixeles kameraszem üres sziklákat pásztáz. Megtörténhet, hogy mielőtt behunyánk a szemünket, még egy hosszat, éleset kiáltunk.

Balázs K. Attila

vers

Bálint Tamás

A kárhozat útja

Prológ

A hitvány emberélet útfelén, a külváros kapujához menet, felhagyva az irányt és a reményt, mély fertőben készültem egy hetet eltölteni, s az alvilág helyett – ahol a pusztaság szó úgysem segít – sorban nyakamba venni bűneit.

I. (Kevélység):

Elsőre Katában merültem el, a combjai közt, mert nem sikerült az orráig felérni. Nem emelt magához akkor sem, mikor felült, s ha hevert is, hiúsága került előtérbe csak, imádvá az „Én”-t, engem lenézve tartott, szolgálként.

II. (Fösvénység):

Előre és jól kellett Fanninak fizetni, vissza viszont nem sokat adott. Akár, mint a tegnapi nap ha folytatódna: hűvösen fogadt', s én faltam az apróbb falatokat. Magát sajnálta tőlem, azt hiszem, így végeztük mindketten éhesen.

III. (Bujaság):

Korábban, ami kimaradni tűnt, Berta kamatostul megadta azt. Öröm volt átalélni a rutint, mellyel dolgozott, imádtá amaszt, s a férfiaság – felséges malaszt! – előtte már-már szinte meghajolt, de bírni kell, még épp csak szerda volt.

IV. (Irigység):

Negyednap Ildikó került elé, a legmohóbbnak ismertem meg őt, mert semmi bók nem volt neki elég, főleg, ha más is kapott azelőtt belőlem. Megvonná a levegőt is tőlem, magam bármiképp töröm, az összes boldogsága káröröm.

V. (Torkosság):

Az igazán erőltetett menet mégiscsak Tünde volt, amekkora árnyéka és étvágya rettenet, világot elnyelő kövér toka, szörnyű fogságban tartva tompora alatt félttem először életem során, pedig nem volt könnyű hetem.

VI. (Harag):

Heléna már, a szikrázó szemű, ezután nem tudott meghatni sem, hiába is vetette szét a düh, majd tette szét és vette tévesen közönyömet fejére mérgesen, mi menetrend szerint következett: magából mind jobban kivetkezett.

VII. (Restség):

Utójátékra Réka állt elő, vagy csak a lustaság tartotta ott, levezetésnek épp megfelelő, más kívánnivalót nem is hagyott, mint ásitó szájú gondolatot: ölében megnyugodni lelkileg – a hetedik nap így pihenni meg.